

Година XIV — Број 34 — Субота, 23 август 1952

МИКИ МАУС

У ЗАЦАРАНОМ ГОТЕЛУ ТАЈНА ХОТЕЛА „СМОКВЕ“

ИДЕМ ДА ПРЕГЛЕДАМ СОБУ 313... ХМ. ЗАШТО ЛИ ЈЕ ОНАЈ ГЛУПИ ДЕТЕКТИВ ГЛЕДАО КРОЗ КЛУЧАОНИЦУ!

УСТАЛОМ, МОЖДА ЈЕ ОНА ГОСПОБА НЕШТО У ТОЈ СОБИ ЗАБОРАВИЛА

ДАКЛЕ? ШТА ТИ РАДИШ ОВДЕ? ЗАР ТИ ТРЕБА ДА ПРЕГЛЕДАШ СОБЕ?

Н-НЕ, ГОСПОДИНЕ!

Е, ПА ТО ЈЕ МОЈА ДУЖНОСТ! СВЕ ЈЕ У РЕДУ ОВДЕ! ХАЈДЕ НА ПОСАО!

МОЛИМ, ГОСПОДИНЕ!

У ОВОМ ХОТЕЛУ НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ... ЈА ТО ОСЕЋАМ

СУТРА ДАН ИЗЈУТ-РА...

ДА ГМАТИМ АЛИ, ГОСПОДИНЕ... РАЧУН! АКО НИСТЕ ЗАДО-ОДЛАЗИМ ВОЉНИ... МОЖДА ИЗ ОВЕ КУКЕ! БИ ДРУГА СОБА!

РЕКАО САМ ДА ОДЛАЗИМ! ОВИ ПРО-КЛЕТИ ХОДНИЦИ СУ ЗАЧА-РАНИ!

АХ, ТО ЈЕ ВЕРОВАТНО БИО НЕКИ ГОСТ КОЈИ ХОДЉУШУ

ЗБИМА? МЕНИ НЕ СМЕТА ДА ПО-НЕКАД СРЕТНЕМ НЕКОГА КО ХОДЉУШУ...

...АЛИ МИ СЕ КОЖА НА-УЕЖИЛА КАДА САМ ПРОШАО СИ КРОЗ КРОЗ ТОГ ВАШЕГ ШЕТАЧА!

ТЕ ВЕЧЕРИ...

ДА МИ ЈЕ ЗНАТИ ДА ЛИ ЈЕ САМО САЊАО ОНАЈ ГОСТ... ИЛИ ЈЕ ЗАИСТА ВИДЕО НЕКОГ ДУХА!...

ОНДА... ОВАЈ ХОТЕЛ = СКИ ДЕТЕКТИВ КОЈИ СЕ ШУЊА ПО ХОТЕЛУ, А НЕ РАДИ ОВДЕ... БАШ ЈЕ КАК-НУТ..

А ГАЗДА И ГОСПО-ДИН ШКВРЦ НЕ МО-ГУ ДА ГА ВИДЕ! ТУ СЕ НЕШТО КРИЈЕ ШТО... ШТО... ШТО... 3-3-3...

ЈАО! ШТА ЛИ ЈЕ ОВО?
ХАХАХО-ХА-ХОХО-ХО...

У ИДУЋЕМ БРОЈУ:
МИКИ СЕ ПРИМА ТЕШКОГ ЗАДАТКА

ЕДВАР АЛАН ПО

Златни Јеленак

којој говорим, био је један изузетно хладан дан. У сумрак сам стигао на острво и с тешком муком се пробијао кроз вечно зелену шикару мирте да бих дошао до колибе свога пријатеља, с којим се нисам видео неколико недеља. Ја сам онда становао у Чарлстону, девет миља далеко од острва. Та раздалјина је, у оно време, била много већа него данас. Кад сам стигао до колибе закуцао сам на врата, али како ми нико није одговорио, потражио сам кључ у скровишту које ми је било познато, откључао врата и ушао. Дивна ватра пламсала је у отвореном огњишту. Скинуо сам огртач, примакао на слоњачу ватри која је пуцкетала и почео стрпљиво да чекам пријатеља.

Тек што је почело да се смрква, Легран и Јупитер најбоше и радосно ме поздравише. Јупитер, разлачећи дебеле усне у радосни осмех, узмува се да нам спреми вечеру. Легран је био у једном од својих наступа одушевљења. Био је нашао неку непознату шкољку, а осим тога успео је, уз Јупитерову помоћ, да ухвати једног јеленка, за кога је тврдио да је потпуно непознат научницима и кога ће ми, рекао је, сутра показати.

— Зашто то не бисте учинили још вечерас? — упитих га, грејући руке на ватри и проклињући све јеленке на свету.

— Е, да сам ја знао да ћу вас заћети овде! — рече Легран. — Али ви одавно нисте навраћани. Откуд сам могао да претпоставим да ћете ме посетити баш вечерас? Кад сам долазио оваме, срео сам једног потпоручника из тврђаве и дао сам му бубу. Зато ћете моћи да је видите тек сутра ујутру. Преноћите код мене, а Јупитер ће је донети сутрачим се зора појави. Никад природа није створила ништа лепше...

— Од зоре?
— Какве зоре!... Од мога јеленка! Такву дивну златну боју нисам никад видео. Буба је велика као орах. На леђима две мрке пеге, а при дну леђа још једна, дугуљаста. Има пипке...

— То није жива буба, господице Виле! — прекиде га Јупитер. — То златна буба! Она споља злато... унутра злато — све злато... само крила нису злато... Много тешка буба!...

— Па нека је и тако, Јупе — одврати Легран, нешто озбиљније, чинило ми се, него што је имао обичај да говори са старцем, — али то није разлог да не пазиш на печење, које ће ти, чини ми се, прегорети...

Затим се обрати мени:
— Јупитеру се није чудити: буба је, заиста, такве боје да се човеку учини да је од чистог злата. Блистави метали сјај покрива њено тело. На таквог јеленка досад ни-

сам наишао... Уверите се, уосталом, сутра. Засада ћу покушати да вам дам идеју о томе како он изгледа.

Легран седе за мали сто и примаче перо и мастило, али је узалуд тражио хартију. Хартије није било. Окретао се и претурао по столу — али не нађе ништа.

— Ништа не мари, — рече. — Ево, ово ће ми послужити.

Он завуче руку у џеп и извуче некаку испресавијану, прљаву хартију и поче пером нешто да црта по њој. Док је он то радио, ја сам се грејао крај ватре и полако се открљивао!

Кад је довршио цртеж, пружи ми га, не устајући с места. Тек што сам га узео у руке, прекиде ме режање споља и чух гребање на вратима. Јупитер их отвори и у собу рупи Легранов огромни њуфаунлендски пас, који поче да се умилљава око мене и да ми ставља шапе на рамена јер смо били стари и добри пријатељи. Кад сам га се ослободио, погледах цртеж, и, да кажем право, доста ме изненадило оно шта је мој пријатељ био на цртао.

— Знате, — рекох, пошто сам разгледао цртеж, — ово је неки чудан јеленак. Признајем да никад овако нешто нисам видео! Чини ми се да та ваша буба личи пре на мртвачку главу, лобању... шта ли?! Овакво живо створење ја у животу нисам видео.

— На мртвачку главу, велите? — кликну Легран. — Овај, хм... можда сте у праву. Да, вероватно да тако изгледа на цртежу. Две мрке мрље на леђима личе на дупље гле су биле очи... А она дугуљаста личи на усну шупљину. Најзад, и сам облик је, некако овалан.

— Биће да је тако, — одговорио. — Али, Легране, ви се не бисте могли подићи цртачком вештином. Видим да морам да причекам да сам видим бубу, иначе нећу никако знати како изгледа.

— Чудновато, — рече он мало љутито. — Чини ми се да не цртам тако рђаво, а и учитељи су ми били добри, тако да ми није тешко да претставим оно што хоћу.

— У том случају, драги друже, ви се шалите, јер ово што сте нацртали то је најобичнија лобања, чак врло добро нацртана лобања, али лобања по свим правилима физиологије и анатомије. Тај ваш јеленак мора да је најневероватнији јеленак на свету, ако заиста изгледа онако као што сте га ви нацртали. Предлажем да му дате име „јеленак — људска лобања“; то не би било ништа необично, таквих имена има у природним наукама. Него, где су вам пипци — ви сте нешто говорили о њима?

— Пипци? — рекао је Легран, који ми је изгледао све узрујанији.

— Ја сам веровао да ћете приметити пипке. На мом цртежу су исто толико приметни колико и на самом јеленку. Чини ми се да је то довољно...

— Добро, добро, — одврати, — можда је тако; само ја, заиста, не видим пипке.

Пружих му цртеж без икакве нове примедбе, јер нисам хтео да га љутим. Чудила ме његова зловоља, јер је цртеж, заиста, много више лично на мртвачку главу него на јеленка. Нисам видео никакве пипке и чудило ме што је Легран тако упоран.

Легран узе хартију мрзовољно и поче да је гузва, по свој прилици у намери да је баца у ватру. Али како је притом башио поглед на цртеж, он остаде као запањен неким открићем. Лице му постаде црвено, затим потпуно побледе. Неколико минута је пажљиво разгледао цртеж, затим приђе столу, узне свећу, упути се ка углу собе и седе на један сандук. Наставио је, брижња лица, да разгледа хартију, не објашњавајући ми ни једном речју своје понашање. После тога извуче из капута новчаник, стави хартију у њега и све заједно заклуча у фиоку свога писачег стола. Почео је да се смирује, али је његово првобитно одушевљење било нишче. Чинило ми се да је више расејан него раздражен. Уколико је ноћ одмичала, он је постајао све замишљенији, изгубљено је зурно у под, и ниједна моја десетка није могла да га тргне из мисли. Одлучих да га не узнемиравам, ма да сам иначе хтео да преноћим код њега, као што сам чинио приликом сваке посете. Он ме није ни задржавао, али кад смо се опростили стегао ми је руку срдачније и пријатељскије него обично.

Читав месец дана је прошао, а ја о Леграну нисам ништа чуо. Затим се једног дана појави његов слуга Јупитер, Доброд старог Црнца, никада нисам видео толико утученог. Уплаших се да се Леграну није нешто десило.

— Шта је, Јупе, шта има ново? Како ти је господар?
— Морам кажем истину, није добро...

— Није добро? Жао ми је што то чујем. На шта се жали?
— На ништа се жали, маса, али болесан много... много болесан...

— Много болестан, Јупе? Зашто ми то раније ниси јавио? Је ли у постељи? Лежи ли?
— Он не лежи, никада не лежи. Мени много тешко. Мене много брига за њега...

¹ Деформација од master — господар.
— Наставиће се —

Робин Худ и његова дружина

ИЗ ПРОШЛИХ БРОЈЕВА: Робин Худ је заметнуо коњу са пијаним шерифовим војницима да би их одмамио што даље и тако ослободио прилазе шерифовом замку, где је затворен Робинин помоћник Црвени Бил.

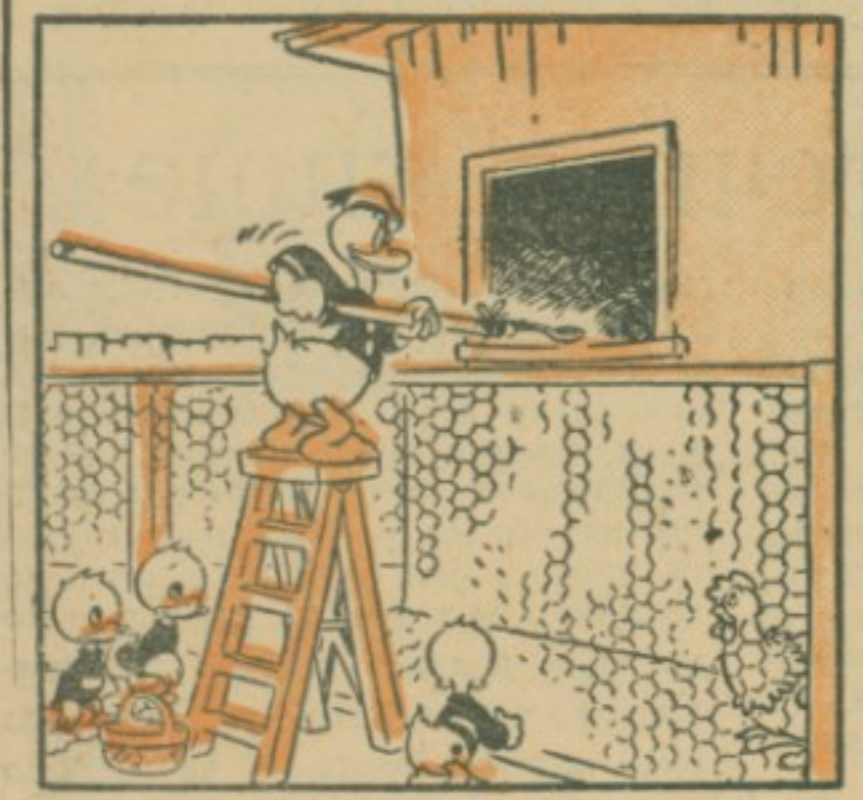
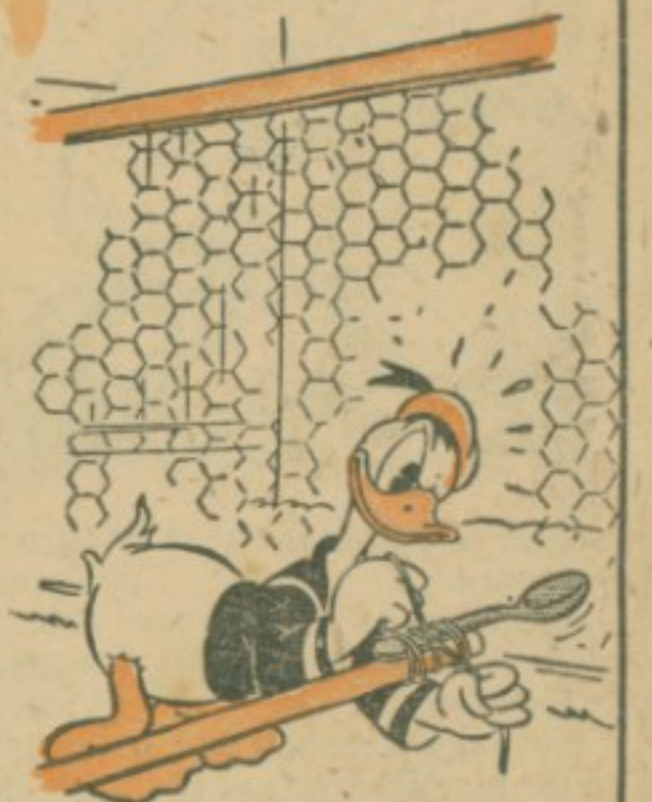
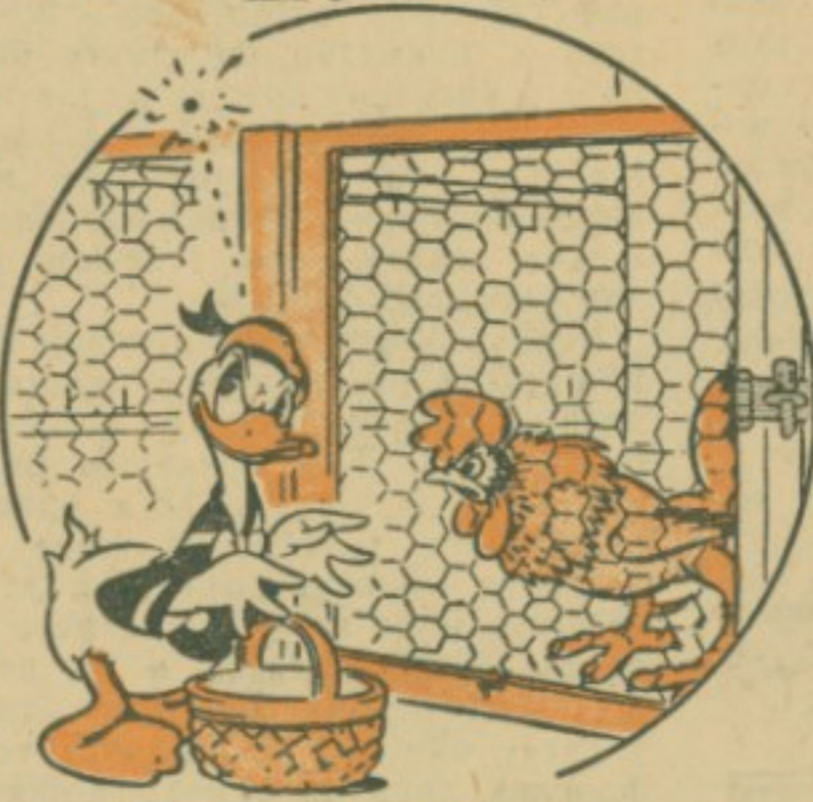
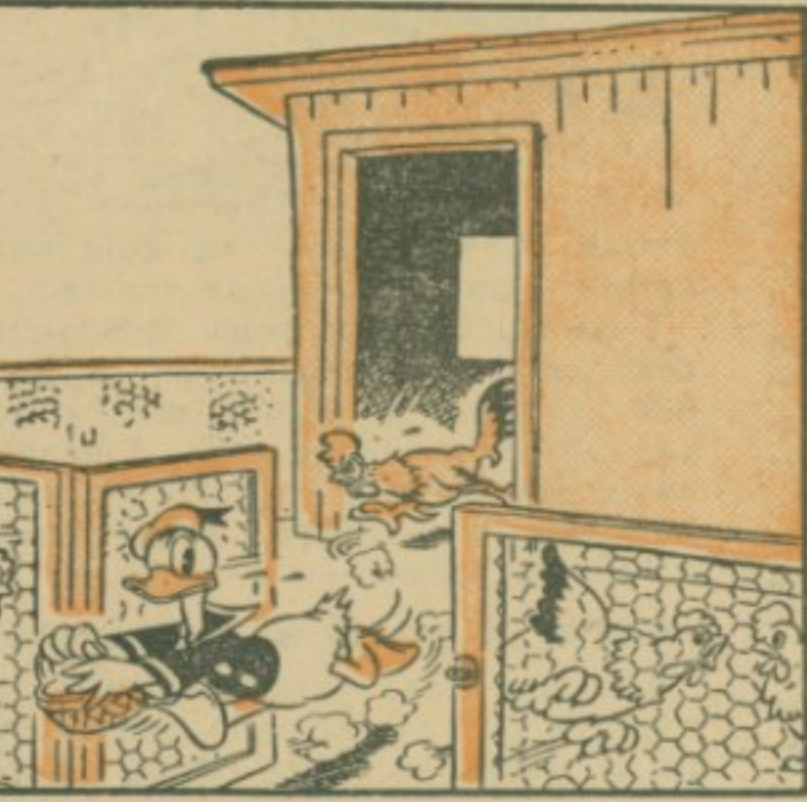
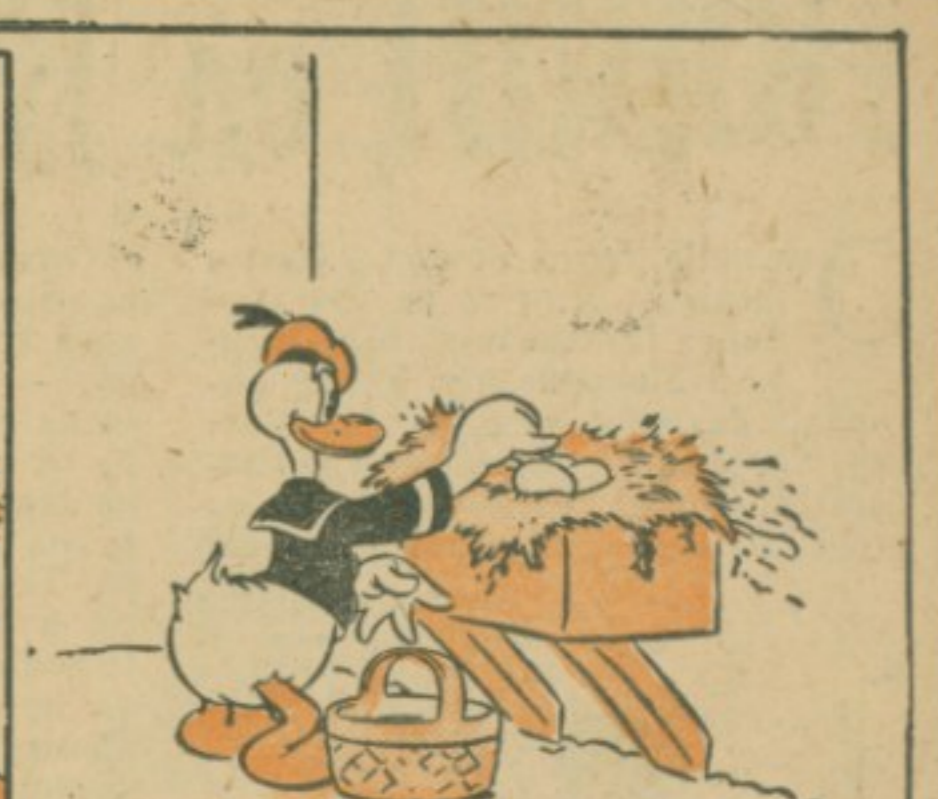
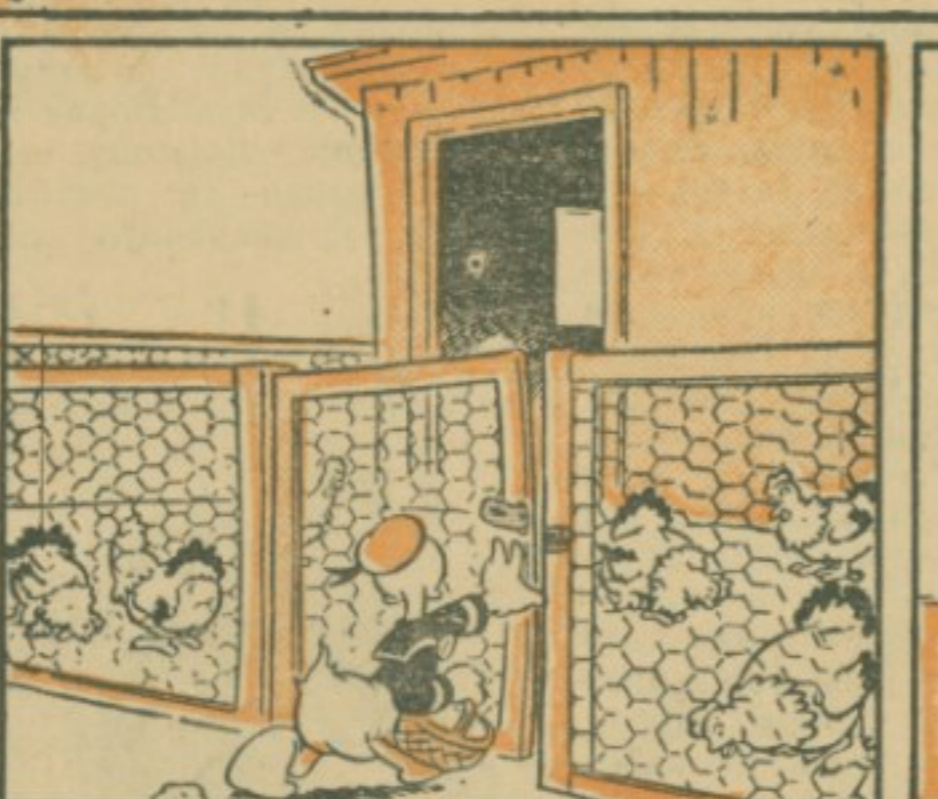
ТРИ ПРАСЕТА

ОД ВОЛТА ДИЗНИЈА

ВУКУ НЕ ПОМАГУ СТРАТЕГИЈЕ ФИНЕ, ЈЕР ПРАСЕТА МУДРОСТ МНОГО ВИШЕ ВРЕДИ. ШУНКАШ ЈЕ НА МЕСТУ ПРАСЕТА ОД ПАИНЕ, А БЕЗАНА ЧВРСТО СТАТУА САД СЕДИ.

ПАВИН ДОРУЧАК

ЦИМ КОРБЕТ - НЕНАДМАШНИ ЛОВАЦ НА ТИГРОВЕ

Крволочни и спирепи тигар, како се то често каже, није уствари ни крволочан ни спиреп. То су му приписали људи, иако он њих најређе напада. Тигар човека никада не напада први, уклања му се с пута, али га се не боји. У Индији, где тигрова и данас највише има, људи понекад, запрепаштени и прелашени, откриву да их је тигар из неког скровитог места сатима мирно посматрао.

Један, широм света познати ловац, који је свој век провео у Индији, често је као ловац ишао кроз дунглу, наоружан старом пушком и штапом. Кад би га ноћ затекла у дивљини, он би поред ватре мирно заспао, будући се само с времена на време да би је потстакло. Тигрови су му често прилазили сасвим близу, али га никад нису нападали. Једном, када је овај дечак у дунгли силазио с неког дрвета, скочно је право пред тигра. Знао је да треба да остане што мирнији и није се ни помакао. Тигар га је неколико тренутака зачубено гледао као да га пита: шта тражиш ти овде, а затим је, не осврћући се, мирно отишао.

Када је поред свежег плена, или кад је рањен, тигар ће напасти човека, а исто тако и тигрица кад чува младунце, али то је сасвим природна појава за сваку звер.

Тигрови који нападају људе

Такава је већина тигрова. Али, као што међу људима има добрих и рђавих, тако и тигар може да постане зао и да се од ловаца на дивљач претвори у ловаца на људе. Па ипак, тигар почиње да „лови“ човека само у изузетним приликама, под околностима које су му наметнуте. То су најчешће осакатане звери, неспособне да узлове хитру дивљач, а затим стари и непокретни тигрови. За њих је човек најпогоднији плен, јер је много спорији од дивљачи којом се они хране. Лош погодак узбуђеног или несретног ловаца, који тигра само рани и тиме га трајно онеспособи за уобичајени начин добављања хране, најчешће је разлог због кога се звер доцније одлучује да нападне човека.

Кад тигар једном навикне да лови људе, он постаје права опасност за насеља око којих се креће. Сва-

ки други дан он обично односи нову жртву. Како се понекад догоди да ловци годинама безуспешно прогоне тигра који напада људе, број његових жртава може да буде веома велики. Тако је забележено да је негде у Индији тигрица звана „чоугарска“ растргла 664 човека.

Такав тигрове луне 32 године прогонио је по беспућима западне и северне Индије Цим Корбет, један од највећих ловаца свих времена.

Корбет, Енглец који се родно живео у Индији, од ране младости је заводио дунглу и лов. Доживљај дечака који је силазио с дрвета скочно пред тигра, уствари је његов доживљај. Кад је стасео за пушку и истакао се као изврстан ловац, почели су да га позивају у крајеве у којима су се појављивали тигрови који нападају људе. Не обазирући се на опасност, Корбет се одазивао на те позиве. Ловио је увек сам, а пратило га је само по неколико уробица који су му носили најпотребнију опрему и служили му као водичи.

Цим Корбет имао је све особине наивредног ловаца: сигурну руку, хладнокрвност, стрљивост, смељост. Био је необично сигуран у себе. Често је полазио у лов на тигра извежбаног за борбу с човеком носећи свега три метка.

— То је довољно, — говорио је он. — Први да убијем тигра, други да га догучем ако је од првог само тешко рањен, а трећи — за сваки случај.

Иако је био необично упоран када би пошао у потрагу за неким тигром који напада људе, он је умео на свој начин да се разнежи кад би била у питању „добра звер“. Једном, док је чекао у заседи, место тигра који насрће на људе наишло је младунче на козу која је била постављена као мамац. Једним метком управљеним тачно испред њушке младог тигра Корбет га је само „опоменуо“ да се даљу тако необазриво не прилази плену.

Очи у очи с тигром

Корбету се понекад догађало да се само захваљујући срећном околностима спасе опасног тигровог скока, да га хитац испљаче у последњем тренутку спасе од зве-

ри која га је вребала, да га нека наизглед безначајна ситуација благовремено упозори на опасност. Тако се у два-три маха наненада нашао лицем у лице с тигром кога је прогонио. Само ловчева хладнокрвност и снажљивост одлучивале су у тим приликама. Он је тада умео нетремице да гледа звери у очи и једном руком, неприметно, да окрене пушку, нанишани и опали.

О његовом сигурном хицу испредаде су се приче. Једном, после више часова чекања у заседи, на око 25 метара од бивола који је био постављен као мамац, Корбет је угледао тигра како помаља главу иза једне стене. Сумрак је већ био пао тако да је видљивост била прилично слаба. Када је звер пришла бивољу, Корбет се одлучно и пуцао. Тигар је скочио и ишчезао иза стене. После краћег времена опет се појавио и ловац је по други пут опалио. Звер је и тада нестала, а мрак се већ био спустио. Корбет није могао да верује да је два пута промашио, али је ипак дуго размишљао да ли по мраку да крене у село, јер је могао рачунати да га тигар чека у заседи. Кад је у зору са својим људима пошао да испита зашто је два пута промашио, све се објаснило: он је чекао једног тигра, а наиша су два. Недалеко од би-

вола, иза стене, обе звери биле су мртве, убијене свака са по једним метком.

Жртве спасене из тигрових чељуст

Необичан догађај испричао је Корбету и један његов унакажени пратилац, Индус из села Далпони. Тај се Индус сам спасао из чељусту „чоугарске тигрице“. Док је са својим нејаким сином косио траву, тигрица му се пришуњала, чељустима га зграбила за главу и оборила на земљу, али тако да су му ноге биле слободне, иако га је звер притискивала својим тешким телом. Потпуно при свести и поред страховитих болова, Индус је левом руком напипао један млади храст за који се чврсто ухватио. Затим је подвукао ноге под трбух тигрице и, захваљујући својој изванредној снази, успео да је збаци са себе и гурне низ стрму падину која се налазила десно од њега. Сматрао је да је осећен за ожиљке које носи када је Корбет убио чоугарску неман.

Још само за једну младу жену Корбет зна да се спасла из чељусту тигра. Њу је звер, уплашена виком сељака који су гледали како тигар напада несрећну жртву, упустила и побегла.

Све ове и многе друге своје доживљаје Цим Корбет је описао у књизи „Кјумеонски тигрови који једу људе“. Они који су ту књигу прочитали слажу се да се његово дело, из кога се јасно виде особине Корбета-ловца и човека, може упоредити с Киплингеном „Књингом о дунгли“. Приход од ове своје књиге, која је досад преведена на многе језике, Корбет је наменио војницима који су у Другом светском рату изгубили вид.

Учитель глубономних-ПРОНАЛАЗАЧ ТЕЛЕФОНА

Било је то једне мартовске вечери 1876 године. Александар Грахам Бел и његов асистент Вотсон изводили су један од многобројних опита са новим апаратом који је имао да послужи за споразумевање људи на даљину, и то не Морзевим знацима, већ обичним говором. До тога дана они су успели да преко свога апарата пренесу на извесну удаљеност звуке и шумове, али не и разговетан људски говор. Вотсон је био поред апарата пријемника у једној соби, а Бел са одашљивачем у кабинету који се налазио на другом крају стана. Обојица су били уморни од вишедневног непрекидног рада. Вотсон је већ био одлучио да за тај дан прекине даља испитивања и, пре него што је пошао у Белов кабинет да му то предложи, принео је још једном апарат уху. Наједном, из апарата се чуо претражен Белов узвик: „Вотсон, дођите брзо, потребни сте ми“. Вотсон у први мах није могао да се снабе. Он није знао да ли га је више изнедаило то што је њихов апарат први пут „проговорно“ или што га је Бел, који је увек био миран и сталожан, тако чудним гласом позвао. Вотсон је утрчао у кабинет са узвиком: „Чуо сам, сваку реч сам разговетно чуо“, и тек тада је приметио превртнуту батерију и киселину која се из ње просула по Беловим рукама и оделу. Међутим, ни један од њих није више мислио на ту незгоду, јер је њихов апарат, први телефон, најзад „проговорно“.

Ускоро после овог догађаја Бел је одржао предавање о својим опитима и резултатима дугогодишњег рада. Том приликом он је рекао: ја верујем да ће у блиској будућности телефонске жице повезивати удаљене градове и да ће се људи моћи не знацима, него говором, споразумевати и на великим растојањима. И заиста, данас у свету има око 75 милиона телефонских апарата помоћу којих се људи споразумевају широм целог света.

После студија...

Није то никако било случајно што је Бел велики део свога живота посветио испитивању могућности преносења људског гласа. Његов деда, чије је име проналазач телефона добио, био је познати стручњак за уклањање говорних мана или, како се то онда звало, „коректор дефектног изговора“. Он је живео у Лондону где је уз помоћ Шекспирових текстова подучавао правилном изговору људе са различитим говорним манама. Белов отац је познати проналазач „видљивог говора“, читавог система цртежа који су објашњавај рад и разне положаје

гласних жица, језика и усана приликом изговора различитих гласова. Овај његов систем показао се нарочито подесан за учење говора глувонемних. Млади Бел је још као дечак показивао знаке велике музичке обдарености и његови родитељи су се надали да ће се он посветити музици. Међутим, када је имао петнаест година он је напустио музичку школу и постао асистент свога оца у школи за правилан изговор. Бел је, поред овога посла наставно редовно школовање и завршио универзитет у Единбургу, а доцније је у Лондону специјализирао анатомију органа за говор и слух. Поред деде и оца, а и касније у Лондону, он се детаљно упознао са анатомијом уха. Њега је нарочито интересовао

опна прима звучне таласе, могао чути и на већим растојањима, ако би се начинио апарат за отпремање и примање звука. Поред тога што је и даље радио у својој школи, он је започео и рад на конструисању таквог апарата. Многи покушаји нису успели. Најзад, Бел је за спроведника звука употребио течност. Његов први

апарат веома је једноставан. То је била кратка жица везана за металним купом пуном разблажене сумпорне киселине у коју је потопио једну опну. Метална купа, жица и течност сачињавале су заједно са једном батеријом електрични ток повезан са калемом на апарату пријемнику. И овај апарат био је уствари први телефон преко кога је позвао у помоћ асистента Вотсона кад му се један део киселине из батерије просуо по оделу.

Александар Бел је умро 1922 године и за време његовог погребач четрнаест и по милиона телефона у Америци „буцало је“ два минута у знак признања заслуга овог великог проналазача.

За примером човека који је говорио „да не треба ићи увек само утрвеним стазама и да је понекад потребно свратити и у шуму јер у њој има непознатих и лепих ствари“, пошлци су његови ученици и усавршили његов телефон.

бубна опна и начин на који она прима и преноси звучне таласе.

Године 1870 његова породица сели се у Америку. Тамо је Бел био учитељ у једној школи за глувонеме а касније је основао своју школу за „физиологију гласа и механику говора“, која је имала много успеха.

Апарат по угледу на човечје уху

Његова стална проучавања чула слуха и органа за говор довели су га на мисао да би се говор, по истим принципима по којима бубна

НОВАЦ од КАМЕНА

Океанија, група острва у Тихом Океану, дели се на три групе: Полинезију, Малезију и Микронезију. У ову последњу скупину спадају Маријанска, Каролинска, Маршалска и Гилбертова Острва. Становници тих острва обично су вешти поморци,

а баве се риболовом, ткањем и плетарством. У групу Каролинских Острва спада и острвце Јап, које заузима простор од 207 квадратних километара.

Неколико векова ово острвце било је шпанска колонија, а после су га заузели Немци и њиме управљали све до Првог светског рата, када је прешло под власт Јапана. Сада је Јап под управом Средињених Америчких Држава. Његови становници кроз векове су сачували многе старе обичаје, од којих је најзанимљивији израда новца од камена. Они праве ситан и крупан новац. Велики комади тога новца, који се често виде прислобени узид куће, означавају власниково богатство. Има комада са промером и од 4 метра. За време владавине Немца један новац са промером од једног метра важио је сто марака.

Истина, овај се новац не цени само по величини него и по томе како је израђен и углачан. Међутим, није тако лако доћи до овога новца како на први поглед изгледа,

тј. отићи у брдо и дотерати камен па га избрусити. Уствари, камен од кога се прави тај новац је арагонит — врста кречњака — који се може добро да глаци, а употребљава се и као украс. Арагонита нема на Јапу, него на острву Палау, које је од Јапа далеко 300 километара. Тамо се камење клеше и бруси, а одатле превози чамцима. То је веома напоран посао, јер није лако превући један новац који има промер четири метра и на уробином чамцу са тако велике удаљености. Уствари, то и јест оно што чини вредност тога новца, што претставља његову „златну подлогу“. Док је цветала трговина кокосовим орасима, трговци, који су имали дозволу колонијалних власти, ишли су по новца на Палау, дотеривали га на Јап и за њ куповали кокосове орахе. Сада се тај новац не израђује, не због тога што нема вредност, него зато што је становништво проређено и има доста старог новца у оптицају.

ЧАРОБНИ КВАДРАТ

			1891
	1889		
1892			
		1890	

Овај недовршени чаробни квадрат треба допунити бројевима, тако да редови сабраки водоравно, усправно и дијагонално дају увек исти збир — 1910.

АНТОЛОГИЈА ИСТИНИТИХ ЧУДА

ШТА ЈЕ "НОВИНАРСКА ПАТКА"

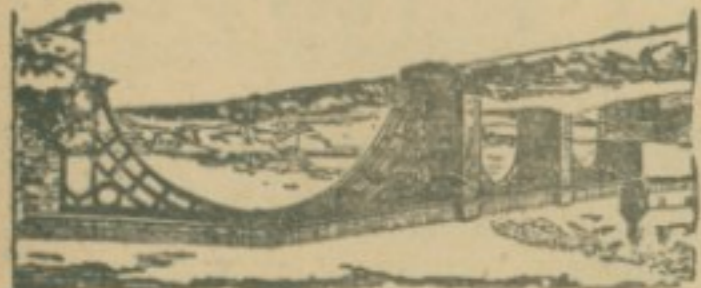
Израз новинарска патка постао је после француске револуције када је један лист донео чувену вест о паткама, која гласи:

"Да би се проверила позната прождрљивост патака, у једној гостионици у Паризу двадесет патка стављено је у један кавез. Сваког часа гостионичар је клао по једну патку, секао је на комаде и давао осталим паткама да је поједу. За двадесет часова остала је у животу само једна патка. Та прождрљива патка појела је, дакле, за мање од једног дана 19 патака."

Ову вест прештампале су све француске и низ немачких, енглеских и америчких новина. Доцније је утврђено да је све то измислио један новинар који није био никако никакву занимљивост ни сензацију. Било је много шале на рачун оних који су поверовали у ту вест од које се и до данас сачувао назив за овакве и сличне измислице — "новинарска патка".

НАЈСТАРИЈИ ГВОЗДЕНИ МОСТ

Најстарији гвоздени мост, саграђен 1779 године преко реке Северну код Брослеја у Енглеској, налази се и данас, после 173

године, у потпуно исправном стању. Мост је конструисан од ливеног гвозда.

РИБИЦА КОЈА УБИЈА АЈКУЛЕ

Рибница "урчин", дуга око 35 сантиметара, која живи у водама Јужне Америке, може да убије ајкулу. По њеном телу распоређене су веома оштре бодље које се, кад се риба натне и тиме по-

већа своју запремину, наострепе као бодље у јеска. Ако прождрљива ајкула прогута урчина, он се нагне и својим оштрим бодљама искида јој утробу тако да ајкула после извесног времена утине.

КОЛИБЕ У ОБЛИКУ ШЛЕМА

Црњачке поглавике на Тангањике, у Африци, граде колибе у облику старих војничких шлемова. Они сматрају да тиме симболично указују на своју моћ.

ЗМИЈА КОЈА "ЛЕТИ"

На острву Јави у Малајском Архипелагу живе змије које могу да "лете". Кад желе да прелазе с једног дрвета на друго, оне се као кобра баце главом напред и у том положају "пролете" кроз ваздух до циља.

РУДНИК У ПОДРУМУ

Вилијам Ливер, из Шонија, у САД, сасвим случајно открио је богато лежиште угља у подруму своје куће. Када му нестане горива, он само сиђе у подрум и ископа угља колико му је потребно. Ливер никоме не продаје угља, а одбио је и све понуде да прода свој "рудник".

ЗАПАЉЕНО МОРЕ

Године 1866 "горело" је море код Санторина, једног острацета вулканског порекла које се налази у Средоземном Мору, 120 километара северно од Крита. Пламенови су наочиглед многих људи избијали до 75 метара изнад морске површине, а настали су као последња ерупција једног подводног вулкана.

ЗБОГ ПОМРАЧЕЊА СУНЦА...

Две стотине друге године пре наше ере, за време битке код Заме у Северној Африци која се водила између римске и картагинске војске, уред најжешће борбе наступило је помрачење сунца. Картагински војници, под командом Ханибала, схватили су ту појаву као неку чаролију непријатеља и толико се уплашили да су се разбегли у паничном страху. Захваљујући томе Римљани су победили и тиме учврстили превласт Рима у свету за пуних пет векова.

ХРАБРИ ПОМОРАЦ

Поморски капетан Аустралијанац Вос обичао је читаву земљу повесити свим морем, на јавој

индијанској једрици. Он је од 1901 до 1904 године прешао морем преко 40.000 миља.

УПОРАН БРОЈ

Број 526.315.789.473.684.210 може се помножити било којим бројем и увек ће се у производу јавити све његове цифре.

ВАЗДУШНА ПОШТА

Голубија ваздушна пошта била је позната још старим Египћанима, чији су је морепловци користили од давних времена. Показећи из свог завичаја на путовања преко далеких вода, египатски морепловци су носили са собом голубове, које су при повратку пуштали као веснике срећног доласка.

И Римљани су се користили голубијом поштом. Плиније прича да се, приликом опсаде вароши Мутине од стране Антонија, 43 године пре наше ере, опсађени Брут дописивао са Гиртијем путем писама која су преносили голубови. Познато је да су и за време крсташких похода голубови играли врло важну улогу као гласници. Торквато Тасо у својем спеву "Ослобођени Јерусалим" спомиње случај када је голуб-писмоноша, гоњен грабљивим птицима, слетео у сред крсташке војске. Он је, међутим, носио извештај из кога су крсташки сазнали непријатељске планове.

У првој половини XII века египатски султан Нуредин установио је прву ваздушну пошту коју је експлоатисала држава. Нуредин је на свакој трећој рељејној сувоземној поштанској станици поставио по једну голубију станицу, које су биле удаљене једна од друге око 11 километара, а биле су снабдеване једним или са више голубарника.

За време владавине султана Нуредина, и доцније за време Мамелука, у Египту је постојала голубија поштанска служба између Каира с једне стране и Александрије и Горњег Египта с друге. Сем тога, оваква пошта везивала је Каиро са Дамаском, Јерусалимом, Бирриком на Еуфрату, Порт-Саидом, Тарабидосом на Средоземном Мору и Караком, који се налази источно од Мртвог Мора. На овим линијама пренос је вршен преко две врсте голубова: преко обичних, за краће стазе, и такозваних "брзих голубова" за непосредан саобраћај између удаљених градова.

Обичан голуб-поштар пуштан је са горење станичне платформе до прве рељејне станице, на којој су га задржавали нарочити службеници и одмах га користили за пре-

нос вести у супротном правцу. Вести, које би овај голуб донео биле су одашиљане преко другог голуба, који је припадао наредној усputној станици, где је вршен исти поступак све до крајње станице.

Брзи голубови, употребљавани за директну ваздушну пошту, били су од велике користи. Они су прелетали по 50 до 60 километара на сат и прелазили у једном лету 400 до 1.200, па и више километара.

Овако уређен ваздушни поштански саобраћај трајао је у Египту и Сирији све до најезде Татара, почетком XV века. Татари су растерали голубове, уништили голубарнике и порушили све станичне зграде.

Крајем XVI века успостављена је ваздушна голубија пошта у појединим европским земљама. Године 1876 пруска влада је успоставила голубије станице на лађама-стражарницама које су биле распоређене по мору. Оне су на обалу слале вести о догађајима на пучини.

Данас су голубове-поштаре потпуно потиснули брзи и издржљиви крилати путници — авиони. Голубови су задржани још само у војсци, где се спремају за обављање нарочитих ратних задатака. Они су обично сарстани у чете које броје 200 до 250 голубова, са 20 до 25 људи за помоћну службу. Голубије чете придодате су већим оперативним јединицама.

Како су Цингис-Канове хорде освајале свет

Таму далеке прошлости и људски заборав надживели су ликови многих освајача, који су сејали смрт где год би се појавили и бадали у несрећу и очај и своје и туђе народе. Један од таквих био је и крвави освајач Цингис-кан (1154—1227), који је на рушевинама многих држава створио моћно монголско царство, које се доцније простирало од Тихог Океана до Средње Европе.

Када се довољно оснажио, основао је престоницу Каракорум, у Црној Пустинји. То је био град подигнут од самих шатора. Из њега је предузимао походе.

У педесетој години Тимујин је успео да уједини различита племена Средње Азије, а 1206 основао је Монголско царство. Међутим, на томе се није задржао.

На југоистоку била је Кина, са најстаријом културом на свету. На западу многобројни народи који су примили ислам. Даље од њих, налазиле су се словенске државе и Европа.

Ратови

Цингис-кан је прво ударио на Кину, освојио један пролаз кроз кинески зид и упутио чете према северној престоници Јонкин. Кинески цар, уплашен неочекиваном наездом, побегао је из града.

Неке земље је освајао тако што је у становништво и војску уносио расуло разним вестима. Још тада он је имао "лету колону" — караване који су одлазили да припреме расуло.

У неким земљама је имао и "квислинге". То су били подјетници које је Цингис-кан потплаћивао.

Наоружање и војно устројство

Војска Цингис-канова наступала је на коњима. Монголски коњ је био отпоран, задовољан ако се једанпут дневно напоји и мало нахрани. Коњаник је могао да језди дан и ноћ, да спава у блату или снегу, и да живи са мањом храном. Од малена обучаван јахачкој вештини и борби прса у прса, Монгол је био вичан гађању стрелом и издржљив ратник. Оклоп му је био начињен од уштаљане и обојене бивоље коже. Имао је по два лука са стрелама: један за гађање с коња, и други, за борбу изблиза, са земље. Коњаници су носили три врсте стрела, различите тежине и домета.

Сваки ратник на поход би понео по пола килограма усиреног млека са чиме је био у стању да издржи напорне борбе у току читавог дана. Сабом је носио и резервно уље за лук, восак и шило за нужне оправке, а сав прибор држао је у врећи од коже коју је могао, у случају потребе, да надува и употреби при прелазу реке.

Војна тактика

Цингис-канова војна тактика оличавала се изванредном тачно-

шћу, пошто је све унапред било предвиђено. Војска би се сврстала у петоструки развијени ланац, подељен на ескадроне на широком растојању. Прво су наступале ударне јединице наоружане тешким оклопима, сабљама, копљима и буздованима. Иза ових су ишли лаки стрелци, који су нападали у гаџопу. Када би стигли до непријатеља, брзо би сјихали, заузимајући велики лук, и олапњали би читаву кину стрела на непријатеља.

Успех монголских напада састојао се у надмоћности оружја, силитости јуриша, брзини и тачности гађања.

Ма да је Цингис-кан обично ратовао са бројно надмоћнијим противницима, он је ипак побеђивао зато што је главнину увек чувао за пресудан јуриш. Знао је да већо развојни непријатељске снаге и да изврши усретсрешивање својих јединица. Служио се лукавствима, искрсавајући тамо где га је непријатељ најмање очекивао, а чешће је добијао битке бочним покретима него ли фронталним нападима.

Никада се Цингис-кан није упуштао у неприпремљене нападе. Походи су му били до танчина срачунати, пре но што би непријатељ и посумњао да се рат приближује. Имао је обичај да против неке земље упути три до четири колоне

Како су ПОСТАЛА имена?...

...ПАТАГОНИЈА

На свом путу око света слашни морепловац Фердинандо Магелан пристио је једнога дана у луку Лас Плате, мало ниже од ушћа реке Ла Плате. Одатле је кренуо на југ и пристио у дивном затону коме је дао име Света Јулија. Ту је и презимио. Становници ове земље били су необично високи, имали су широко лице, а косу црну, коју су белили жречом. Оно што је Шпанцима нарочито пало у очи, то су дуге ноге ових људи и због тога су их назвали Патагонцима, тј. "људима са дугим ногама". Због тога се и цела земља назива Патагоњом.

...ЕСКИМИ

Ескимци су добила име на следећи начин. Први насељеници из Северне Америке на Гренланду дали су име овоме народу Ескимци по индијанској речи Ескимантјик, тј. "људи који једу сирово месо". Сами Ескимци себе називају Инуит, што на њиховом језику значи "узорни људи".

...КАНАРСКА ОСТРВА

Када је француски морепловац Жан Бетанкур дошао до групе Канарских Острва у Атлантском Океану назвао их је Канарским по латинској речи канис (пас) — псећа. То је име дао због тога што је Плиније Старији у свом делу "Природна историја" написао да према обалама Африке, у Атлантском Океану, постоји острво на коме има пуно паса и назвао га Канарији. Истина, Бетанкур није наишао на псе, које помиње Плиније, али су касније путници на једном од тих острва наишли у шумама на чопоре ливњих паса.

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Рођен је 1711 године у старој дубровачкој породици, која се доселила из Херцеговине.

Као врло млад испољавао је изванредну обдареност према науци, а нарочито према математици. Да би могао да се школује, ступио је у ред исусоваца, јер су, у то време, црквена лица била искључиви носиоци науке. Путовао је по Италији и другим европским земљама где је био предавач на универзитетима. Учено друштво у Лондону изабрало га је за свога члана.

Његовом заслугом подигнута је у Милану чувена звездарница Брера, где је вршио испитивања у току више година.

Проучавао је и усавршавао оптичке справе, па је неколико година провео у Паризу као управник завода за поморске и оптичке справе.

Штампане су му многе књиге на страним језицима. Нарочито се прославио теоријом о атомима. По својим поставкама из области атомистике заузима видно место у историји филозофије, и у том погледу један је од важних претходника који су крчили стазе данашњој нуклеарној физици.

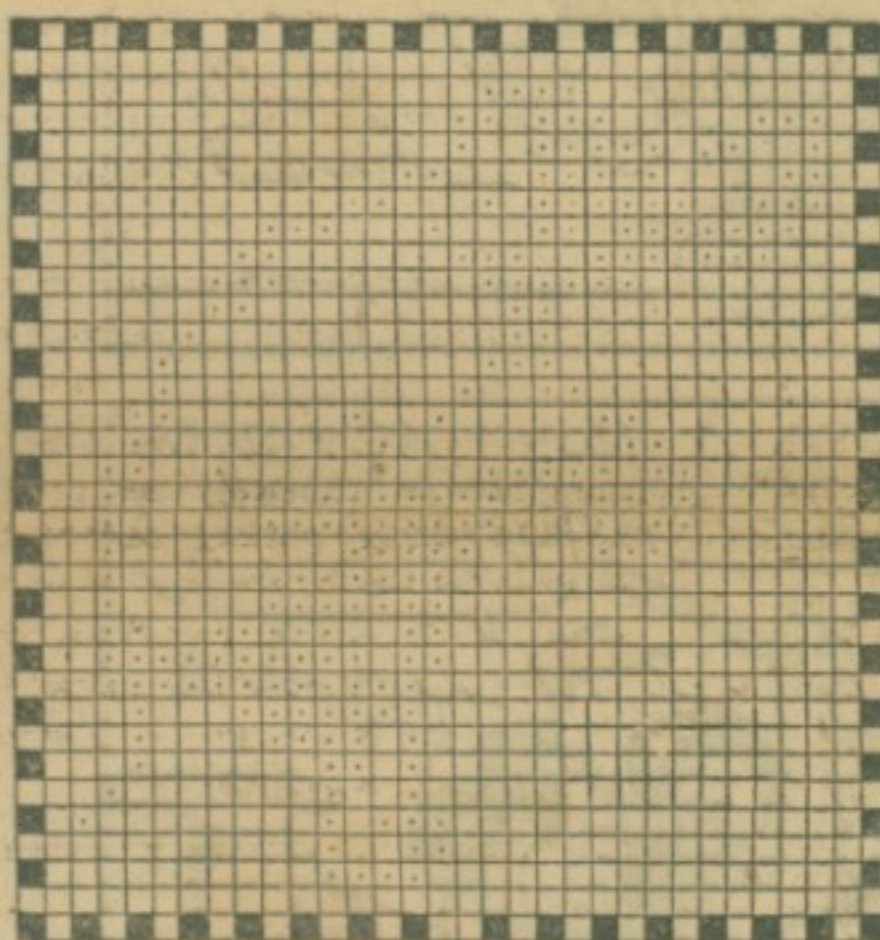
Поред оптике, бавио се математиком, физиком, механиком, метеорологијом, астрономијом и филозофијом природе.

Не само он, већ и његова два брата, Бартољ и Петар били су познати математичари. Умро је у Милану, 1787 године, у 76 година живота. Цењен је и данас као један од највећих дубровачких умава.

Ко је то?

(Одговор на 48. страни)

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

Попуните оловком делове који су обележени тачкицама, па ћете одмах, без помуке, добити лепу слику.

Да ли знате?

НОВА МАШИНА ЗА КОПАЊЕ И ПРЕНОС ЗЕМЉЕ

Недавно је у грађевинарству примењена једна нова машина која служи за копање, вађење и пренос земље. По свом спољном изгледу она личи на топ великог калибра, уграђен на лафет са гусеницама. Помоћу пет лопата, које се окрећу на врху „топовске“ цеви, ова машина копа земљу и убацује је у цев, одакле она — преко бескрајног платна — иде у камионе и вагоне, или пак на место где се жели истоварити. Ова машина, коју покреће осам електромотора, у стању је да за један сат ископа и утовари 90 кубика земље. Сем у грађевинарству, машина се може употребити и у друге сврхе — за утовар и истовар била којег растреситог материјала (угља, шљунка итд.).

СКИЈЕ НА СКЛАПАЊЕ

Било да се ради о обичним скијама или о скијама за такмичење, све се оне одликују неподесношћу за пренос. Скије на склапање и расклапање, које су недавно пронађене, решиле су овај проблем а да се притом нимало не смањује њихова чврстина и издрживост. Склопљене скије човек може да носи преко рамена, као што би пребрао пушку или печачки прибор.

НАЈВЕЋИ И НАЈХЛАДНИЈИ ХЛАДЊАК НА СВЕТУ

У Колинсовом технолошком институту у Масачусетсу, САД, израђен је један супер-хладњак који садржи просторију за хлађење чија запремина износи 500 кубних метара. У њој се може одржати стална минимална температура од 269 степени Целзијусових испод нуле. Начин којим се постиже овако ниска температура, сличан је начину производње течног ваздуха.

АУТОМАТСКИ ТЕЛЕФОН У АУТОМОБИЛУ

Дуго времена у земљама са развијеном аутомобилском индустријом и саобраћајем проучава се могућност увођења аутоматских телефона у аутомобил. У Америци, Швајцарској, Данској и Холандији постигнут је само

делимичан успех. Тек недавно израђени су први аутоматски телефони за аутомобиле у Шведској. Помоћу ових телефона, док је аутомобил у вожњи, може се позвати било које место у одређеном рејону, а исто тако добити и одговор. Аутомобил може, такође, бити позван из било кога места.

„ОЧИ“ КОЈЕ СТАЈУ 250.000 ДОЛАРА

Најновији нишан за авионске бомбе, назван К-2, омогућује прецизне погодке на циљеве у мраку или кроз маглу са висине од 13 километара. Пилот управља авионом до најближе оријентационе тачке на земљи, као што је речно корито, велики град и друго. До тог места сигурно га води радар. Али када је потребно да тачно погоди мали циљ ступа у дејство К-2 помоћу кога се прецизно погађа мета. Овај уређај тежак је око 1.000 килограма и стаје 250.000 долара. Толико је коштао у прошлом рату цео један бомбардер Б-17.

„ЧЕТВОРООКА РИБА“

„Анаблепс-анаблепс“ — рибу која живи поред обала тропских предела америчког континента — урођеници називају „четвороока риба“, јер јој је горња половина очију подешена за гледање изнад воде, а доња за гледање под водом. Ову поделу природа није без разлога створила. Наиме, преламање светлости у води различито је од преламања у ваздуху, а пошто ова риба налази храну и у води и изнад воде потребно је да добро види у обе средине.

СТЕРИЛИЗАЦИЈА МЛЕКА ПОМОЋУ ЕЛЕКТРИЦИТЕТА

У последње време све чешће се врши стерилизација млека помоћу електрицитета. Утврђено је да се струјом учестаности од двадесет милиона херца уништи 99,6 одсто бактерија за свега пет секунди. Да би се досадашњим начином стерилизације постигао исти ефекат, требало је грејати млеко пола часа на температури од 75° Ц. Врло брза стерилизација постиже се и помоћу рентгенских зракова.

НОЋНО СНАБДЕВАЊЕ АВИОНА ГОРИВОМ

Снабдевање авиона горивом у ваздуху у току дана — то је данас сасвим обична ствар. Да би овај начин снабдевања применили и у току ноћи, Американци су инсталирали испод крила авиона снабдевача нарочите светлосне сигнале у боји. Четири црвена сигнала означавају да авион који прима гориво треба да се дигне или спусти, да пође више унапред или уназад, како би дошао у положај у коме је могуће извршити претакање. Сигнална светлиња зелене боје означава да претакање може да почне.

СМРЗНУТА ЈАЈА У ЉУСЦИ

Покушаји да се, у циљу конзервирања, смрзне цело јаје нису досад успевали у главном зато што је приликом замрзавања пуцала љуска јајета услед ширења воде која се у јајету налази. То је сада постигнуто на тај начин што се претходно, у безваздушном простору, јаје „осуши“, то јест одузме му се 2 до 3 процента воде. Тако јаје може да се смрзне заједно с љуском и да се, на температури од 6 до 7 степени, очува неограничено време.

АПАРАТ ЗА МЕРЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ПЛУЋА

Кад је у питању операција при којој болеснику треба извадити цело плућно крило, или пак отсећи само један његов део, од велике је важности и за пацијента и за оператора да се благовремено одреди плућни капацитет који ће болесник имати после операције. То је сада могуће захваљујући једном новом апарату који се већ употребљава у болници у Рандолф Филду, у држави Тексас (САД). Овај апарат показује хирургу границу коју он приликом операције не сме ни у ком случају да пређе. Треба напоменути да овај метод досад није био примењиван код обољења на туберкулозној бази.

Јестели већ чичица...

... код обале Флориде Голфска струја тече брзином од девет километара на час, а на 52 степену западне дужине три километра на час.

... очњаци пилског коња дуги су око 70

сантиметара, а тешки до три килограма.

... звук трубе простира се кроз воду брзином од 1.435, а кроз ваздух брзином од 330 метара у секунду.

... прве парне локомотиве нису давале знак пиштаљкама већ звоном, а доцније трубом. Тек 1833 године, после једне железничке несреће, уведена је парна пиштаљка.

... униформе за војску заведене су први пут у већем обиму тек у XVII веку. Француски краљ Луј XVI први је потпуно униформисао своју војску.

... мајмуни се, као и људи, служе углавном десном руком. Само гориле и шимпанзе, који су најсличнији човеку, слу-

... да би прешао један километар, пужу је потребно десет дана.

... први бријачи били су начињени од же се чешће левом руком.

ОДГОВОРИТЕ БРЗО

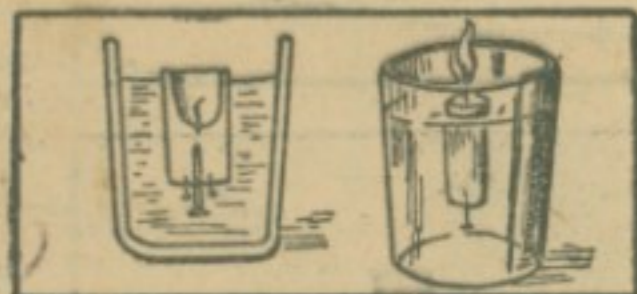
Каубоји које видите на слици бацали су ласо и сваки је ухватио по једног коња. Али, који је каубој ухватио коња коња? Покушајте да одговорите брзо, на свој одговор проверите идући оловком по конопцу ласа, од каубојеве руке до ухваћеног коња.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ЖИЖАК НА ЕКСЕРУ

Ево како ћете направити жижак помоћу парчета свеће, ексера и чаше воде.

Узмите парче свеће дужине 8 до 10 сантиметара (што зависи од дубине чаше), у његов доњи крај забодите ексер и спустите га у чашу напуњену водом. Захваљујући ексеру, свећа ће стајати усправно у чаши. Упадите свећу и она ће горети. Догоревалују, она ће се постепено дизати у чашу.

Једина тешкоћа је да се нађе ексер који ће бити довољно тежак да држи сасу у усправном положају. Ако је ексер сувише лак, забодите поред њега неколико чинова, уз сам фитиљ свеће.

СНАГА ДУВАЊА

Кад надувате папирну кесу да бисте њоме ударили о сто и изазвали малу експлозију, ви и не слутите колику сте снагу у њу унели. Уверите се!

Узмите мало дужу кесу и ставите је на сто. Отвор у који ћете да дувате нека буде ван стола. На други крај кесе метните потезу књигу, или пак две књиге једну

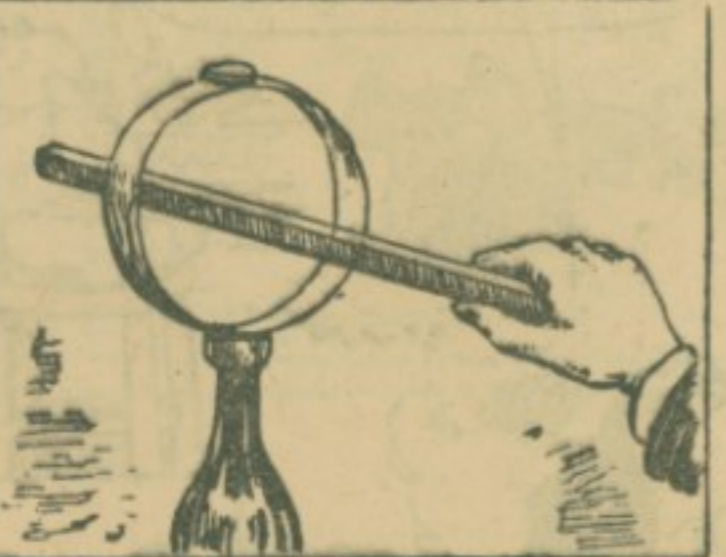
на другу. Клекните тада уз сто и снажно дувajte. Ако књиге баш и не слете са стола, изненадићете се

с каквом сте их лакоћом подигли вашим дубањем.

НОВАЦ И КАРТОНСКИ КРУГ

Начините од картона круг који ће имати 8 до 10 сантиметара у пречнику, ставите га на грлић боце, а на његов горњи део положите новац од пола динара, тачно изнад отвора боце. Провуците за-

тим кроз круг један штапић и ударите њиме хоризонтално, али прилично јако, у картон. Догодиће се нешто што нико неће очекивати:

круг ће одлетети у страну, али пола динара неће поћи с њим, него ће пасти кроз отвор на грлићу право на дно боце.

Дајемо вам још једну варијанту овог експеримента. Ставите на испружен какипрет посетницу, да се држи у равнотежи. На посетницу, изнад прста, положите металну петодинарку. Ударите снажно у лицу посетнице: она ће далеко одлетети, али ће вам новац остати на прсту.

СРДАЧАН ДОЧЕК

Раја био цело после подне код неког свог друга, а кад се увече вратио вели му ујка Паја:

— Родитељи твога друга сигурно су направили кисело лице кад су те видели где долазиш.

— Напротив, изгледа да су ме жељно очекивали. Кад сам ушао рекли су: „Само нам је још овај фално!“

СМЕЈАЊЕ СЕ КОД КУЋЕ

Мики у једном друштву испричао веома духовит виц. Сви се смеју, само се Шња уозбиљно. Питају га зашто се он не смеје.

— Оно, јесте, виц је духовит — признаје Шња. — Али, знате, јуче сам се посвађао с Микијем, па ћу се смејати његовом лицу тек кад дођем кући. Небу да ме он види.

УКРИПТЕНЕ

Водоравно: 2) средство за лечење болести; 4) земљорадник; 6) мушко име; 7) хемиски знак за иридијум; 9) зоља; 10) грубо вунено суко; 11) место у Србији; 12) стид; 13) напрезање; 15) срећ-

ста врбе; 23) река у Италији; 24) мушко име; 25) мелез; 27) град у Западној Немачкој.

Усправно: 1) део стопала; 2) егзотична домаћа животиња; 3) предлог; 4) град на нашем приморју; 5) алас; 6) северни јелен; 8) оквир; 10) швајцарски центар за зимске спортове; 12) веза; 14) речни рибари; 16) алгебарски израз; 17) град на нашем приморју; 18) тешко ратно оружје; 20) индустријска биљка; 22) мушко име; 24) место у Срему; 26) место у Србији.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) бадем; 6) Катедра; 8) Караванке; 10) ат; 11) Кил; 12) ир; 13) Наб; 15) Ива; 16) Рафасо; 19) ре; 20) ро; 21) Тоскана; 24) лак; 25) А. С. П(ушкин); 27) ел; 28) Ним; 30) ка; 31) Пелопонез; 34) сателит; 35) Нерон.

Усправно: 1) Бар; 2) атак; 3) девиза; 4) егал; 5) Ман; 6) катар; 7) ткиво; 8) Кан; 9) Ера; 14) блрок; 15) Илона; 17) фес; 18) ера; 21) Талес; 22) клипер; 23) аскет; 24) леп; 26) ПАЗ; 28) ноте; 29) мола; 32) лан; 33) Нин.

ка; 16) део Војводине; 18) притока Дунава; 19)шпански граматички члан; 21) лична зајемница; 22) вр-

Дневници БИМА И БУМА

Copyright 1941, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved